

STRATEGISKT BOENDEUTVECKLINGS- PROGRAM 2015-2018

Del 2 – Mål och strategier

Antagen av kommunfullmäktige 2016-05-30 § 052

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Strategiskt boendeutvecklingsprogram 2015-2018, del 2-Mål och strategier har tagits fram av en förvaltningsövergripande tjänstemannagrupp bestående av:

Projektledare och samhällsutvecklare	Louise Skålberg, kommunledningskontoret
Stadsarkitekt	Jan-Olof Olson, kommunledningskontoret
Miljöstrateg	Catarina Kristensson, kommunledningskontoret
Miljö- och byggchef	Ivar Pettersson, miljö- och byggförvaltningen
Planarkitekt	Hanna Grönlund, miljö- och byggförvaltningen
Teknisk chef	Magnus Ljunggren, tekniska kontoret
Kommundirektör	Bengt-Olof Magnusson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	SID
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
INLEDNING	3
Syfte	3
TILLVÄXT OCH ATTRAKTIVITET	4
Mål för tillväxt och attraktivitet	4
- Målgrupper	5
Strategier för tillväxt och attraktivitet	5
- Landsbygdsutveckling	6
- Centrumutveckling	6
- Tätortsutveckling	6
- Utvecklingsstrategi Vaggeryd	7
- Utvecklingsstrategi Skillingaryd	7
HÅLLBAR BOENDEUTVECKLING	8
Miljö – ekologiskt perspektiv	8
- Mål och strategier	8
Bostadsbyggande – ekonomiskt perspektiv	9
- Mål och strategier	9
- Geografisk fördelning	10
Upplåtelseformer – socialt perspektiv	10
- Mål och strategier	11
KOMMUNENS ROLL OCH ANSVAR	12
Detaljplaner och planberedskap	12
- Mål och strategier	12
Kommunalt ansvar	13
- Mål och strategier	13
Bostäder för alla	13
- Mål och strategier	14
VAGGERYDS KOMMUN I REGIONEN	15
Koppling nationellt och regionalt	15
Koppling Jönköping-Värnamo	15
- Mål och strategier	16
Koppling skola-näringsliv	16
- Mål och strategier	16

INLEDNING

Enligt **Bostadsförsörjningslagen** (BFL 2000:1383) från 2001, ska Sveriges alla kommuner se till att genom politiskt antagna riktlinjer, ha en beredskap och planering för sin bostadsförsörjning så att det kan skapas bra boenden för alla, oavsett skede i livet. Riktlinjerna ska vara grundade på en nulägesanalys som bl.a. redogör för marknadsförutsättningar, den demografiska utvecklingen, efterfrågan på bostäder och bostadsbehovet för särskilda grupper. Sedan 2014, då lagen förtydligades, ska riktlinjerna antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. De ska även vara tydligt formulerade och innehålla följande uppgifter:

1. Kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet
2. Kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål
3. Beskrivning hur hänsyn tagits till relevanta nationella och regionala mål, planer och program

När detta programarbete började, hade Vaggeryds kommun en översiktsplan från 2012 som översiktligt beskrev kommunens långsiktiga planer för utveckling och hur mark och vatten ska användas. Politiskt antagna mål och riktlinjer för bostadsförsörjningen saknades däremot. Detta strategiska boendeutvecklingsprogram i tre delar utgör Vaggeryds kommuns riktlinjer för bostadsförsörjningen. Programmet sträcker sig över mandatperioden till 2018 med en årlig revidering av handlingsplanen som fastställs av kommunstyrelsen.

Syfte

Boendeutvecklingsprogrammets huvudsakliga syfte är att få ett tydligt fokus på **tillväxtmålet** – *14 000 invånare till 2025*. Med ett gemensamt framtaget styr- och planeringsinstrument för alla nämnder, förvaltningar och kommunala bolag, vill kommunen skapa förutsättningar för en mer effektiv och hållbar boendeutveckling, där ekonomiska, sociala och ekologiska aspekter balanseras. Genom att samverka brett inom kommunkoncernen ökar även chansen att uppnå det **övergripande målet** – *Vaggeryds kommun ska vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i*.

Boendeutvecklingsprogrammet handlar också om att leva upp till **visionen** – *plats för att göra skillnad, där allt är nära och där alla har betydelse*. Genom att sätta fokus på att skapa goda bostäder för alla samt identifiera framtida utmaningar, ska steg tas i rätt riktning. Genom att på ett tydligt sätt redogöra för ambitionerna med boendeutvecklingen, hoppas kommunen också få en förbättrad och utökad dialog med privata aktörer inom byggbranschen men också med kommuninvånarna.

Slutligen syftar programmet till att tydliggöra och konkretisera de kommunala insatser som behövs för att kommunen ska uppnå satta mål för tillväxt och attraktivitet såväl regionalt som nationellt.

Programmet är indelat i tre delar:

- Del 1 **Nulägesanalys** (2015-09-16) är en fakta- och analysdel som utgör underlag för kommunens bostadspolitiska mål och strategier. Denna del går inte upp för politiskt beslut.
- Del 2 **Mål och strategier** beskriver kommunens mål för boendeutvecklingen tillsammans med vilka strategier som krävs för att förverkliga dem. Denna del antas av kommunfullmäktige för mandatperioden 2015-2018 och revideras vart fjärde år.
- Del 3 **Handlingsplan** redogör för planerade åtgärder för att nå uppsatta mål. Handlingsplanen revideras årligen och beslutas av kommunstyrelsen.

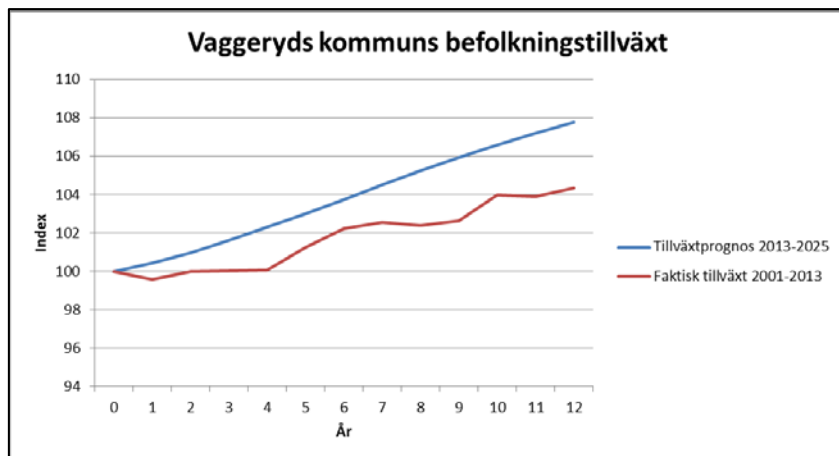
TILLVÄXT OCH ATTRAKTIVITET

Vaggeryds kommun är en liten och attraktiv kommun som ligger strategiskt i nordvästra delen av Småland. Kommunen har ett **rikt näringsliv** med ca 500 aktiva företag där tillverkningsindustrin dominerar och var tredje industriarbetare arbetar inom möbelindustrin. Närheten till framförallt Jönköping och Värnamo och E4ns motorväg som löper genom kommunen, utgör grunden för kommunens boendeattraktivitet. En **stadig tillväxt** under de senaste 20 åren har inneburit att det bor ca 13 300 invånare i kommunen idag. Regionalt finns en stark tro på en fortsatt utveckling och tillväxtmålet är satt till *14 000 invånare* senast år 2025.

Kommunens vision är att vara en plats för att göra skillnad med ett övergripande mål att vara en god och attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Flera viktiga pusselbitar är på plats för att bygga attraktiviteten; **bra kommunikationer** samt en bred och varierad arbetsmarknad inom pendelavstånd. Goda utbildningsmöjligheter på högskolan i Jönköping bidrar också till att regionen som helhet lockar till sig unga människor och att den växer. Med en **positiv tillväxttakt** på totalt 6,4 procent sedan 1994 har Vaggeryds kommun ökat med 55 personer per år i snitt. Inflyttarna har fördelat sig till största delen mellan kommunens två tätorter Vaggeryd (30) och Skillingaryd (20) men även en stabil mindre andel väljer att bo på landet (5).

Trots en stabil tillväxt över tid behöver kommunen nu öka sin tillväxttakt ordentligt för att nå målet, 14 000 invånare senast 2025. I diagrammet nedan beskriver RÖD linje kommunens befolkningstillväxt mellan åren 2001 till 2013. BLÅ linje visar Region Jönköpings läns tillväxtprognos för kommunen år 2014 till 2025 med en förväntad befolkning på drygt 14 000 invånare år 2025.

Diagram 1. Vaggeryds kommuns befolkningstillväxt – faktiska år 2001-2013 (röd) jämfört prognosticerade år 2014-2025 (blå)

Källa SCB och Region Jönköpings län

Mål för tillväxt och attraktivitet

- Öka kommunens boendeattraktivitet
- Minst 14 000 invånare år 2025

Målet är att öka kommunens boendeattraktivitet och att vara minst 14 000 invånare år 2025. Tillväxt och attraktivitet är starkt sammankopplade och för att växa snabbare behöver vi som kommun **öka** vår **boendeattraktivitet**. Nettoinflyttningen behöver öka från 55 till minst 80 personer per år för att vi ska nå målet med **14 000 invånare till år 2025**. Det handlar om att kommunens åldrande befolkning kostar allt mer. Kommunen måste få fler invånare som betalar skatt för att behålla den välfärd vi har idag – och ska utveckling och ökad välfärd skapas framöver, behöver vi bli ännu fler.

Målgrupper

- Barnfamiljer i Jönköping och övriga kommuner i länet
- Unga par i Jönköping och övriga kommuner i länet
- Inpendlare

För att skapa tillväxt och utveckling behöver kommunen framförallt en nettoinflyttning av unga människor i arbetsför ålder. Del 1-Nulägesanalysen visade att kommunens största andel inflyttare idag kommer från Jönköping, men att vi även lockar invånare från övriga delar i länet. Genom närheten till Jönköping och arbetsmarknaden där, goda kommunikationer och vackra boendemiljöer, lockas framförallt **barnfamiljerna** och **unga par** att flytta hit. Förutom vårt strategiska läge mellan Jönköping-Värnamo har det höga kostnadsläget på begagnatmarknaden i Jönköping spelat en viktig roll för att sätta Vaggeryd på kartan som en attraktiv boendekommun. Oavsett man hittar en tomt att bygga på eller ett begagnat hus, får man helt enkelt mer för pengarna här.

Nulägesanalysen visade också att under de senaste tio åren har arbetspendlingen till Jönköping, det vill säga vår utpendling, ökat med nästan 40 procent – de allra flesta pendlare bor här och arbetar i Jönköping. Men som den arbetskommun Vaggeryd också är, med många stora och små företag, har vi även en stor andel **inpendlare** som arbetar på något av företagen eller i den kommunala verksamheten – en målgrupp som kommunen också ska ha fokus på i ambitionen att växa.

Strategier för tillväxt och attraktivitet

- Fokus profilering och dialog

Vi är en liten och trygg kommun med en bra arbetsmarknad, levande landsbygd och goda kommunikationer till Jönköping-Värnamo. För att **locka fler** invånare behöver en kommunikationsstrategi tas fram och **resurser avsättas** för att stärka vår boendeprofil. Kontakten/dialogen med marknaden behöver också utvecklas.

- Fokus unika fingeravtryck

Remida, MakerSpace och Fenix behöver **användas mer och utvecklas**. Med entreprenörskapet i fokus och ökad samverkan mellan berörda kommunala förvaltningar och företagen, kan en attraktiv och unik läromiljö skapas. Även vår möbel- och designprofil behöver lyftas fram och synas mer.

- Fokus förskola/skola

Barnens ”arbetsplats” – förskola/skola behöver sättas i fokus för att **locka barnfamiljerna**. Genom attraktiva skolmiljöer ökar inte bara barnens trivsel och möjligheter till inläring, kommunens förmåga att locka och behålla kompetens i form av rätt utbildad personal, ökar också.

- Fokus fritidsmöjligheter

Fler fritidsmöjligheter på vardagar och helger kommer **öka kommunens boendeattraktivitet**. Kulturskolan och den öppna ungdomsverksamheten är exempel på mötesplatser med låga trösklar som är av stor betydelse. Ur ett integrationsperspektiv spelar ett aktivt föreningsliv även en viktig roll.

- Fokus kollektivtrafik

En fungerande och väl utbyggd kollektivtrafik mellan Jönköping-Värnamo i första hand är avgörande för att **utveckla kommunens boendeattraktivitet**. Företagens och kommunkoncernens förmåga att rekrytera arbetskraft beror också på möjligheten att åka kollektivt till och från arbetsplatsen. En ökad turtäthet både vardagar och kvällar som under helgerna ska därför prioriteras.

Landsbygdsutveckling

Vaggeryds kommuns boendeprofil handlar till stor del om att bo på landet eller i den lilla staden. En viss andel av alla barnfamiljer, unga par och inpendlare som kommunen har som målgrupper för att skapa tillväxt, efterfrågar också ett lantligare boende med närhet till en serviceort och den breda arbetsmarknaden i Jönköpings län. I Vaggeryds kommun bor t ex var fjärde invånare på landet. Enligt Nulägesanalysen är tillväxttakten stabil och konjunkturoberoende och här byggs det i genomsnitt tio nya småhus per år. En fortsatt positiv utveckling av landsbygden stärker kommunens boendeprofil och attraktivitet – därför är det viktigt att ta fram en strategi för landsbygdsutveckling.

➤ Fokus LIS

I och med att kommunen har en antagen plan för **landsbygdsutveckling i strandnära lägen** – en LIS-plan, finns möjligheter att öka tillväxten på landet. Genom marknadsföring och ett ökat samarbete och dialog med exploateringsintresserade markägare ska dessa boendalternativ bli synliga.

➤ Fokus profilering

Kommunen ska tydligare **profilera och marknadsföra** lantligt belägen kommunal mark som finns i t ex Byarum och Bondstorp – gärna kopplat till landsbygdsskolorna. På kommunens bosajt boivaggeryd.se ska även attraktiva berättelser om livet på landet lyftas fram.

➤ Fokus delaktighet

Många som flyttar ut på landet idag är unga människor med en stark inre drivkraft som kommunen behöver för att utvecklas. Deras **engagemang och delaktighet** är viktigt att ta till vara på. Kommunen behöver vara en aktiv medspelare i det lokala utvecklingsarbetet och regelbundet lyssna av behoven.

Centrumutveckling

En starkt bidragande faktor att landsbygden lever och utvecklas, är närheten till en serviceort – Vaggeryd eller Skillingaryd. Livet på landet underlättas stort av närheten till ett centrum med handel och övrig service. Därför är utvecklingen av våra två centrum av största betydelse för hela kommunen.

➤ Fokus centrumutveckling Vaggeryd och Skillingaryd

Kommunen behöver ta fram **långsiktiga centrumutvecklingsplaner** för Vaggeryd och Skillingaryd samt vara drivande i arbetet tillsammans med fastighetsägare och handlare. Utan ett levande centrum med handel och service och ett antal mötesplatser i form av attraktiva torg och gatustråk, restauranger och caféer tappar kommunen i boendattraktivitet. För den tidspressade barnfamiljen behöver vardagen vara enkel och nära medan ungdomarna efterfrågar mötesplatser utanför hemmet.

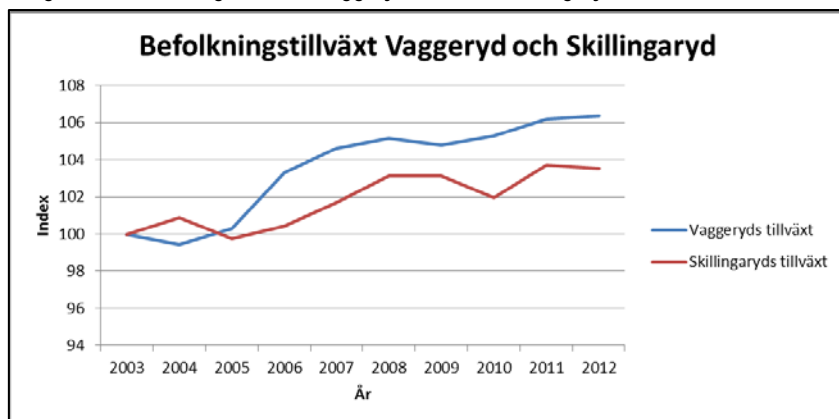
Tätortsutveckling

Tillväxtmålet ställer krav på att det byggs **nya bostäder främst i Vaggeryd och Skillingaryd**. Vaggeryds och Skillingaryds förutsättningar för att växa och utvecklas även i framtiden beror dock till stor del på det starka sambandet mellan attraktivitet och förmågan att locka till sig nya människor/kapital. Ju attraktivare en ort är, desto fler/mer lockar man – i en uppåtgående spiral. Det omvända förhållandet gäller dock lika starkt. Lägre tillväxt visar på sämre attraktivitet, vilket i sin tur snabbt försämrar möjligheterna att t ex bedriva handel, rekrytera arbetskraft eller få privata bolån eller investeringskapital för att bygga nytt.

Nulägesanalysen visar tydligt att **förutsättningarna för tillväxt** – och på sikt förmågan att serva landsbygden, **ser olika ut** beroende på vilken av kommunens två tätorter man tittar på. Attraktiviteten är bevisat lägre i Skillingaryd än i Vaggeryd, vilket visar sig i klara skillnader i

befolkningstillväxt, nybyggnadstakt och utvecklingen av centrumhandeln. Vaggeryds väsentligt högre tillväxttakt år 2003 till 2012 – nästan 40 procent högre, syns i diagram 2, nedan.

Diagram 2. Befolkningstillväxt i Vaggeryd (blå) och Skillingaryd (röd) år 2003-2012

Källa SCB

Orternas olika förutsättningar för tillväxt skapar marknadsmässigt olika möjligheter att realisera den perfekta balansen mellan kommunala/privata investeringar och nyproduktion av lägenheter/småhus. För att utjämna olikheterna, behöver kommunen dels ta ett **större ansvar för Skillingaryd** och dels arbeta med två olika tillväxtstrategier. Bortsett skillnaderna i tillväxtstrategierna är det viktigt att se till att **utveckla diversifierade boenden i bägge orterna**. Samtidigt som förtätningen ökar är det också viktigt att värna om orternas befintliga friluftsområden, som Grönlund och Bäckalyckan, vilket formuleras tydligare under kapitlet Kommunens roll och ansvar.

Utvecklingsstrategi Vaggeryd

- Fokus nyproduktion småhus

Bristen på lediga småhustomter i Vaggeryd tätort och **1 300 i tomtkö** i Jönköpings kommun gör att kommunen behöver prioritera framtagandet av nya detaljplaner för småhusbyggnation. Idag finns endast ett 20-tal lediga tomter* och inga nya antagna detaljplaner som möjliggör småhusbyggnation. För att skapa en ökad differentiering av erbjudna upplåtelseformer behöver kommunen även se till att nyproduktionen av småhus sker med ett särskilt fokus på bostadsrätter.

Vad gäller flerbostadshus finns två antagna detaljplaner – kvarteret **Kärnan** och kvarteret **Liljedal**, som möjliggör en nyproduktion av ett 40-tal hyreslägenheter i centrum. Bägge dessa projekt har antingen påbörjats eller beräknas bli påbörjade under 2016. En större detaljplan på kvarteret **Tor** är också på gång och kommer i en första etapp innebära ett 100-tal nya lägenheter till allmännyttan.

Utvecklingsstrategi Skillingaryd

- Fokus nyproduktion lägenheter

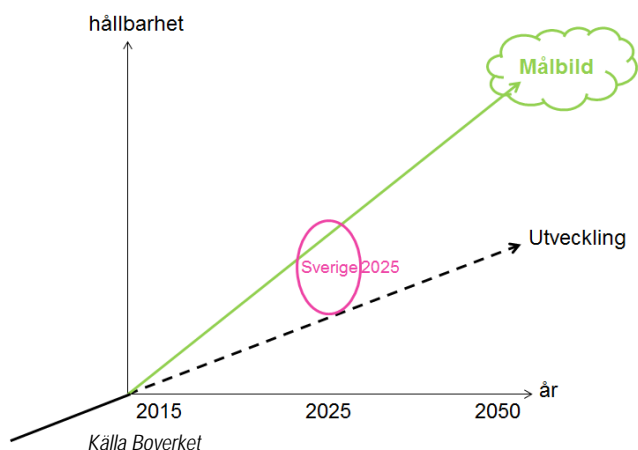
Bristen på lediga lägenheter och begagnade hus vittnar om en **bostadspropp** som hämmar Skillingaryds tillväxt. Kommunen behöver se till att skapa ett större och attraktivt utbud av centrala lägenheter så att flyttkedjorna kommer igång och lockar både befintliga invånare att byta boende och inflyttare från övriga länet. En detaljplan för flerbostadshus på kvarteret **Gästgivaren** som möjliggör nyproduktion av ett 100-tal lägenheter på en attraktiv centrumnära plats, är under upprättande och ska prioriteras. På **Fåglabäck**, med ett 20-tal lediga småhustomter, har kommunen beslutat att göra ett omtag under 2016, vilket förhoppningsvis innebär en vändning och en ökad efterfrågan.

*160401 fanns 37 osålda tomter i Vaggeryd, varav 22 var lediga och 15 bokade. 8 av 15 är bokade av personer från Jönköping.

HÅLLBAR BOENDEUTVECKLING

Boverket har på regeringens uppdrag format en **vision för Sverige** som visar vägen för framtidens fysiska samhällsplanering och den riktningssändring som krävs för att vi ska nå ett hållbart samhälle senast år 2050. I samklang med såväl nationella som regionala (RUS) uppsatta utvecklingsmål ska Vaggeryds kommun ta ansvar för sin omställning i samhällsbygget genom att eftersträva **balans mellan ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv**.

Bild 1. Boverkets vision

Miljö – ekologiskt perspektiv

Vaggeryds kommun har idag ett **Miljöprogram** som antogs av kommunfullmäktige 2014-09-29 § 84 och som är det gemensamma, samlande styrdokumentet för miljöarbetet. Miljöprogrammets syfte är att det ska vara kommunens plattform för det långsiktiga och strategiska miljöarbetet.

Här står att läsa att kommunen ska tänka både kort- och långsiktigt i rollen som samhällsplanerare. I det kortsiktiga perspektivet ska kommunen tillhandahålla service till invånarna så att de kan miljöanpassa sin vardag och bidra till hållbarhet. I det längre perspektivet handlar det om att planera bebyggelsestrukturen så att transportbehoven minimeras. I alla sammanhang då kommunen exploaterar mark för bostäder, skolor eller förskolor m m är det viktigt att vi gör det så resurseffektivt som möjligt, så att mark, vatten och den fysiska miljön planeras och används på ett hållbart sätt.

Mål och strategier

- Utveckla ett miljömässigt hållbart samhälle
- Bygga miljömässigt hållbart

Målet är att utveckla ett miljömässigt hållbart samhälle och att bygga miljömässigt hållbart. Sedan årsskiftet 2015/2016 har kommunen inrättat en förvaltningsövergripande plan- och exploateringsgrupp (**PLEX**) som ska ansvara för boendeprogrammets verkställande med särskilt fokus att få in de miljömässiga hållbarhetsperspektiven i tidiga skeden i plan- och exploateringsprocessen.

- Fokus energi- och resursanvändning

Genom en strategi att begränsa energi- och resursanvändningen kan målet att utveckla ett miljömässigt hållbart samhälle uppnås. Detta innebär att kommunen ska tänka **koppling till centrum** och övriga publika anläggningar samt knutpunkter för kollektivtrafiken i så stor utsträckning som möjligt och därmed **minska bilberoendet**. Valet av geografisk plats för nya bostäder har stor betydelse.

➤ Fokus livscykelperspektivet

Genom en strategi att få in livscykelperspektivet i projekteringen av nyproduktionen kan målet att bygga miljömässigt hållbart uppnås. Resurseffektivitet ska prioriteras vid nybyggnation och man ska se till att energi- och resursanvändningen är låg under hela byggnadens livstid. Farliga material och kemikalier får inte byggas in. I Miljöprogrammet har fastighetsenheten och kommunens bostadsbolag, VSBo ansvar för var sin åtgärd som syftar till att ta fram och använda **miljökvalitetskriterier** i byggandet i egen regi. Denna åtgärd ska prioriteras för att säkerställa ansvaret att bygga ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart. För invånarna ska det även vara **lätt att leva resurseffektivt** genom att t.ex. källsortera, energihushålla och yteffektivisera.

Bostadsbyggande – ekonomiskt perspektiv

Vaggeryds kommun har idag en brist på bostäder som riskerar att hämna tillväxten. Bostadsbristen visar sig framförallt i mycket få lediga lägenheter, en snabbt växande kö hos VSBo samt få objekt till salu på hemnet.se. När människor inte hittar ett nytt boende stannar värdefulla flyttkedjor upp, företagen får svårt att rekrytera och ungdomarna kan inte flytta hemifrån och börja sina vuxenliv. För att tillväxten inte ska bromsas upp behöver kommunen se till att det byggs nya bostäder.

Mål och strategier

- 50 nya bostäder per år fram till år 2025*

Målet är att det byggs 50 nya bostäder per år fram till år 2025. Förenklat räknat behövs det hälften så många bostäder som nya invånare, d.v.s. 1 000 nya invånare behöver totalt 500 eller 50 bostäder per år. Vi som kommunkoncern kan inte bygga majoriteten av alla de bostäder som krävs för att samtliga invånare ska ha tillgång till goda bostäder i olika skeden i livet. En uppskattad byggkostnad på 2 Mkr per enhet innebär en **investering på 1 miljard på tio år**. Den största delen måste komma från den privata marknaden där såväl privatpersoners bolån som byggföretagens investeringskapital räknas in.

➤ Fokus ökad tydlighet och samverkan med marknaden

För att se till att kommunen når sitt tillväxtmål och att det verkligen byggs 500 nya bostäder till 2025, behöver marknads intresse väckas och samverkan öka. Med en tydlighet vad som är kommunalt ansvar och vad som kan/ska överlåtas till marknaden, ökar möjligheterna att locka marknads olika aktörer. Med kommunens i sammanhanget begränsade storlek och attraktivitet, kommer det **kommunala ansvaret** för nyproduktionen vara betydligt större än i t ex Jönköping. Av den totala investeringen på 1 miljard är det realistiskt att tänka sig att **marknadens intresse** uppgår till drygt halva investeringen, **uppskattningsvis 600 Mkr**. Översatt i bostäder skulle marknaden i så fall vara aktiv i byggandet av totalt 300 bostäder eller 60 procent fram till år 2025. Skillnaden mellan det totala antalet bostäder och marknads andel, måste kommunkoncernen ta hand om – det vill säga uppskattningsvis totalt 200 bostäder eller 40 procent av det totala byggbehovet.

➤ Fokus framförhållning och långsiktig planering

Ett förtydligande av det kommunala ansvaret för nyproduktionen skapar även en möjlighet till ökad framförhållning och en mer långsiktig planering – vilket i sig är en viktig pusselbit för att kunna möta **ökade kvalitets- och effektiviseringskrav** gällande kommunal infrastruktur och VA-verksamhet. En långsiktig planering för boendeutvecklingen kräver även en ökad markberedskap och fler detaljplaner som beskrivs närmare i kapitlet Kommunens roll och ansvar.

**Målet tar inte hänsyn till Sverigeförhandlingens krav på 1 500 nya bostäder i Vaggeryds kommun till 2035 – vilket innebär ett krav på 75 nya bostäder per år under 20 år, fram till 2035.*

Geografisk fördelning

För att öka möjligheterna till **god framförhållning** i t ex planarbetet, utbyggnad av gator och gc-vägar mm, behöver kommunen även tänka in nyproduktionen geografiskt. Fakta i Nulägesanalysen kring befolkningsutveckling och nyproduktion över tid i bl.a. Vaggeryd, Skillingaryd och på landet ligger till grund för nedan förslag på geografisk fördelning. Fördelningen utgår även från sambandet mellan attraktivitet och möjligheten att **locka till sig privat kapital**.

Tabell 1. Byggmatris geografi och attraktivitet år 2015-2025

GEOGRAFI	Marknaden	Kommunkoncernen	Totalt	Andel
Vaggeryd	140	110	250	50 %
Skillingaryd	35	90	125	25 %
Landsbygd	100	-	100	20 %
Byarum, Hok och Klevshult	25	-	25	5 %
Totalt antal bostäder	300	200	500	100 %
Andel	60 %	40 %	100 %	

Förslaget har som utgångspunkt att flera detaljplaner för nya attraktiva bostadsområden kommer fram i Vaggeryd under perioden och att det i sin tur genererar ett stort intresse från privata intressenter. En första etapp av kommunal byggnation på kvarteret Tor har bl.a. räknats in i kommunkoncernens andel, tillsammans med ytterligare ett par förtätningsprojekt i Vaggeryds centrum med fokus på att skapa flyttkedjor och attraktiva bostäder för de lite äldre.

Utgångspunkten för marknadens investeringar i Skillingaryd är att det byggs bl.a. ett antal nya lägenheter på kvarteret Gästgivaren samt ett antal småhus i Fåglabäck. Kommunen medverkar även i nyproduktionen på Gästgivaren för att skapa attraktiva centrala lägenheter och därmed fler flyttkedjor. Skillnaderna i attraktivitet mellan orterna innebär ett större kommunalt ansvar för den totala nyproduktionen av bostäder i Skillingaryd ($90/125=72\%$) än i Vaggeryd ($110/250=44\%$).

Nyproduktionen på landsbygden uppskattas i tabellen till tio småhus per år – totalt 100 nya bostäder. Detta beroende på den historiskt jämna och konjunkturoberoende tillväxttakten. Den beräknade nyproduktionen i framförallt Byarum och Hok tar hänsyn till den positiva utvecklingen på Torsvik, men också till utbyggnaden och utvecklingen av Byarums skola samt kommunens antagna LIS-plan.

Upplåtelseformer – socialt perspektiv

Nulägesanalysen visar på en större dominans av småhus och villor i äganderätsform i Vaggeryds kommun än i länet i övrigt.

Som framgår i en jämförelse mellan tabell 2 och 3 nedan, har kommunen även en betydligt lägre andel av bostadsrätter – 4,2 procent jämfört med 13,7 procent i länet. Andelen hyresrätter ligger däremot bättre till och nästan i linje med länet – 28 procent av kommunens totala bestånd består idag av hyresrätter jämfört med 34,2 procent i länet.

Tabell 2. Vaggeryds kommuns bostadsbestånd 2014

Vaggeryds kommun	Äganderätt	Hyresrätt	Bostadsrätt	Totalt	Andel
Småhus	3 727	156	81	3 964	71,9 %
Lägenhet i flerbostadshus	0	1 398	148	1 546	28,1 %
Totalt	3 727	1 544	229	5 510	100,0 %
Andel	67,7 %	28,1 %	4,2 %	100,0 %	

Tabell 3. Jönköpings läns bostadsbestånd 2014

Jönköpings län	Äganderätt	Hyresrätt	Bostadsrätt	Totalt	Andel
Småhus	78 256	2 957	2 219	83 432	55,5 %
Lägenhet i flerbostadshus	19	48 400	18 372	66 791	44,5 %
Totalt	78 275	51 357	20 591	150 223	100,0 %
Andel	52,1 %	34,2 %	13,7 %	100,0 %	

Idag med en allt mer reglerad bolånemarknad tillsammans med en generell bostadsbrist som driver upp priserna, behöver kommunen se över nyproduktionen med tanke på upplåtelseformer. Att se till att **öka diversiteten**, men också det totala utbudet i kommunens bostadsbestånd är utgångspunkten för kommunens formulerade mål nedan. Det behöver byggas **fler bostäder för fler plånböcker**.

Mål och strategier

- Nyproduktionen ska uppgå till minst 1/3-del hyresrätter

Målet är att minst 1/3-del av all nyproduktion ska utgöras av hyresrätter. Utvecklingen av **allmännyttan är fortsatt viktigt** i kommunen. Idag har VSBo en **hyreskö på 1 300 personer** där merparten kanske inte saknar bostad, men efterfrågar ett annat boende i allmännyttan som inte finns ledigt eller inte finns överhuvudtaget. Det kan handla om annan storlek, men det kan också handla om pris eller tillgänglighet, då det äldre beståndet i allmännyttan är billigare än nyproduktionen men inte alltid har hiss eller på annat sätt är anpassat för ett rörelsebegränsat liv.

Kommunen ska också kunna erbjuda olika slags boenden och upplåtelseformer inom nya större bostadsområden. Att bygga homogent med privatägda småhus på rad, som man gjorde på 60- och 70-talen, gynnar vare sig mångfalden eller skapar långsiktigt hållbara bostadsområden för framtiden.

- Nyproduktionen ska uppgå till minst 20 procent bostadsrätter

Målet är att minst 20 procent av nyproduktionen ska bestå av bostadsrätter. Vaggeryds kommun har i jämförelse med länet en betydligt **lägre andel bostadsrätter** av det totala beståndet. En förklaring kan vara konkurser och privata skuldsättningar under 90-talet. Idag är marknaden reglerad och de flesta nya föreningarna står på en solid ekonomisk grund med en hög andel egen insats och låga avgifter.

Bostadsrätten är en mycket **attraktiv inkörsport** till ett privat ägande idag, framförallt i formen småhus, parhus eller radhus för unga par och barnfamiljer. Även gruppen äldre, +65 år, med ett visst bundet kapital i sin villa, ser bostadsrätten som en attraktiv och bekväm boendeform.

I nedan tabell framgår en fördelning mellan upplåtelseformerna som dels tar hänsyn till pågående och planerade projekt och som dels kommer bidra till en fortsatt hög andel hyresrätter och en något ökad andel bostadsrätter i kommunen till år 2025.

Tabell 4. Byggmatris upplåtelseform år 2015-2025

UPPLÅTELSEFORM	Marknaden	Kommunkoncernen	Totalt	Andel
Hyresrätter småhus*	-	20	20	} 38 %
Hyresrätter flerbostadshus	40	130	170	
Bostadsrätter småhus*	25	20	45	} 20 %
Bostadsrätter flerbostadshus	40	15	55	
Äganderätter småhus*	195	15	210	42 %
Totalt antal bostäder	300	200	500	
Andel	60 %	40 %	100 %	

* Begreppet *småhus* omfattar även radhus, kedjehus och parhus utöver fristående styckehus.

KOMMUNENS ROLL OCH ANSVAR

Kommunens roll och ansvar för bostadsbyggandet och samhällsutvecklingen är stort. Särskilt eftersom kommunen styr över ett av bostadsförsörjningens viktigaste verktyg – detaljplanerna. Det kommunala planmonopolet ger makt, men också en skyldighet att driva utvecklingen. Utan **nya detaljplaner** blir det inga nya bostäder – eller nya företagsetableringar eller förskolor/skolor. Idag finns det även flera andra faktorer som försvårar eller till och med hindrar utvecklingen. **Brist på mark** i attraktiva lägen och **höga produktionskostnader** bromsar upp nyproduktionen av bostäder. Att det är relativt enkelt att överklaga nya detaljplaner är också en faktor som spelar in. Det digitaliserade samhället har även skapat många **nya kanaler** för invånare att göra sina röster hörda.

Trots dessa utmaningar har kommunen ansvar att styra mot de uppsatta målen för boendeutvecklingen. Annars finns risk för att kommunen inte når tillväxtmålet. Det finns även risk för att kommunen inte får fram nya anpassade bostäder för äldre eller funktionshindrade – eller bygger nya förskolor och skolor i tid. Något som i så fall kan gå ut över möjligheten att leverera vård och omsorg med kvalitet eller förmågan att locka barnfamiljer att flytta hit från andra kommuner. Kommunen behöver därför eftersträva en **bred och långsiktig politisk samsyn** för boendeprogrammets mål och strategier.

Detaljplaner och planberedskap

Sedan mitten av 2000-talet har det varit svårt att få fram planer för nya bostadsområden – framförallt i Vaggeryd. Med tanke på målet att det ska byggas minst 50 bostäder per år finns det idag alldeles för få antagna och pågående detaljplaner för bostadsbyggnation i kommunen.

Mål och strategier

- Jämn nybyggnadstakt
- Planberedskap på ca 100 bostäder per år
- Säkerställa tillgången på attraktiv byggbar mark

Målet är att hålla en jämn nybyggnadstakt, ha en planberedskap på ca 100 bostäder per år och att öka dialogen och samverkan med marknaden och VSBo. En jämn nybyggnadstakt handlar om att fördela arbetsbelastningen jämn över tid och **minimera kostsamma flaskhalsar**. För att få till en jämn takt på byggprojekten behöver kommunen även se till att ha god framförhållning gällande markinnehav, utbyggnad av gator och VA-nät, fiber- och fjärrvärmenät samt gång- och cykelvägar.

Grundförutsättningen för en jämn nybyggnadstakt är god planberedskap. En beredskap på ca 100 bostäder per år kräver **extra personella resurser** på plansidan, men betyder inte att kommunen ska ha en massa färdiga planer liggandes. Med hänsyn till de snabba förändringar som sker idag och det ökade behovet av samverkan mellan kommun och exploatör, kan en mer flexibel planberedskap eftersträvas. För nya större bostadsområden med flera tänkbara exploatörer skulle framtagande av planprogram kunna vara en framkomlig väg. Som ett mellanting mellan översiktsplan och detaljplan fyller ett planprogram funktionen att ge insyn i kommunens ambitioner och därmed **förmedla och förankra** intentionerna i tidigt skede med såväl intresserade exploatörer som berörda invånare.

Nästan lika viktigt som att ha antagna detaljplaner är att säkerställa tillgången på attraktiv byggbar mark. Detta kan ske genom att kommunen ser över sitt **strategiska markinnehav** i framförallt Vaggeryd och Skillingaryd, men kanske också i övriga tätorter.

Kommunalt ansvar

Det kommunala arbetet med samhällsutvecklingen har många styrande dokument och politiska mål att förhålla sig till. Alla dessa program, planer och mål måste samverka och fungera som effektiva verktyg mot kommunens övergripande mål generellt, och mot tillväxtmålet specifikt.

Kommunens **Vision** för platsen – *Plats för att göra skillnad* från 2012 guidar i både kortsiktiga och långsiktiga beslut hur vi ska utvecklas. Vårt **Övergripande mål** – *Vaggeryds kommun ska vara en attraktiv kommun att leva, bo och verka i*, styr och leder det strategiska utvecklingsarbetet. Detta mål ligger även till grund för kommunens och Näringslivsrådets gemensamma **Marknadsplan** för platsen från 2013, som ger oss konkreta verktyg i attraktivitetsarbetet. I **Miljöprogram** från 2014 formuleras det kommunala ansvaret att samhällsutveckla hållbart, det vill säga balansen mellan ekonomiska, ekologiska och sociala aspekter. Sist beskriver kommunens **Översiktsplan** från 2012 hur mark och vatten ska användas och i en nyligen tillagd **LIS-plan** från 2015, pekas olika områden i strandnära lägen ut, som kan utvecklas med nya bostäder av permanent eller fritidshuskaraktär.

Utöver dessa kommunala styrande dokument, finns **Kommunallagen** (1991:900) men också en rad andra centralt beslutade lagar och förordningar, som kommunen är skyldig att rätta sig efter och som olika myndigheter övervakar att så också sker. Den nya **Plan- och bygglagen** (PBL 2010:900) som trädde i kraft 2011, är central för all samhällsutveckling och reglerar planeringsprocessen när byggande och förändring av mark- och vattenanvändning sker. **Arbetsmiljölagen** (AML 1977:1160) reglerar arbetsmiljöfrågor i samtliga kommunala verksamheter och övervakas av Arbetsmiljöverket, medan Socialstyrelsen ser till att kommunen följer **Socialtjänstlagen** (SoL 2001:453), **Hälsa- och sjukvårdslagen** (HSL 1982:763) och **Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade** (LSS 1993:387). Skolinspektionen/ Skolverket ser till att kommunen följer **Skollagen** (2010:800), **Skolförordningen** och **Läroplanen**.

Mål och strategier

- Utveckla och förbättra all kommunal service
- Säkerställa behovet av förskole- och skollokaler

Målet är att utveckla och förbättra all kommunal service samt att säkerställa behovet av förskole- och skollokaler. Kommunen har ett övergripande ansvar att sköta, underhålla och utveckla kommunal service, där gator och torg, gång- och cykelstråk, vattenförsörjning, vatten- och avloppsrening, sophämtning och återvinning med mera ingår. Kommunens ambition att öka antalet invånare, sätter krav på att den kommunala infrastrukturen utvecklas i samma takt. Om inte, riskerar vi tappa i **boendeattraktivitet** i samma takt som servicen tappar **kvalitet och effektivitet**.

Att elever och pedagoger har tillgång till bra och ändamålsenliga skollokaler är en grundförutsättning för att bedriva en bra verksamhet. Utan tillräckligt utbyggda och anpassade förskole- och skollokaler samt utemiljöer, riskerar **skolresultat, trygghet och trivsel**, men också möjligheten att attrahera nya pedagoger att minska. En god **framförhållning, planering och intern samverkan** mellan de olika förvaltningarna inom kommunen, ska eftersträvas i alla lägen gällande lokalfrågorna.

Bostäder för alla

Sedan den nya reviderade lagen, **Bostadsförsörjningslagen** (BFL 2000:1383), trädde i kraft 2014, är kraven på kommunerna tydligare. Kommunen ska för varje mandatperiod ha mål och riktlinjer antagna av kommunfullmäktige och Länsstyrelsen och andra regionala organ ska ha möjlighet

att yttra sig över kommunens planering av bostadsförsörjningen. Om en kommuns riktlinjer inte motsvarar kraven kan regeringen förelägga kommunen att arbeta fram nya. Det nationella målet för bostadspolitiken är en **långsiktigt väl fungerande bostadsmarknad** där samtliga invånares efterfrågan möter ett utbud av bostäder som motsvarar behoven. Detta innebär ett ansvar för att alla invånarna ska ha möjlighet till en god bostad i alla skeden i livet. I Vaggeryds kommun urskiljs ett par olika grupper, vars behov kommunen behöver ha särskilt fokus på för att fortsätta att växa och utvecklas positivt.

Mål och strategier

- Nyproduktionen ska uppgå till 45 procent flerbostadshus

Målet är att 45 procent av nyproduktionen ska utgöras av flerbostadshus. En kommunal bostadskö på 1 300 personer samt en allmän brist på lediga lägenheter nära handel och service och kollektivtrafikstråken, skapar inlåsningseffekter som hämmar kommunens tillväxt. **Äldre** bor till stor del kvar i sina småhus i brist på alternativ och skapar en bostadspropp som missgynnar alla **yngre**. När flyttkedjorna på detta vis effektivt bromsas upp, får de unga, men särskilt alla **ensamkommande** utan nätverk och kontakter, det svårt att hitta en egen bostad de har råd med. Även **barnfamiljer med flyktingstatus** är en prioriterad grupp för kommunen att hitta bostäder åt.

Ett **avtal med Migrationsverket** är under upprättande och ger kommunen incitament för att bygga nya bostäder i egen regi mot tecknandet av ett visst antal hyreskontrakt till flyktingar. Genom en strategi att ta fram **tydliga visioner** för hur centrala omvandlingsområden ska utvecklas med fokus på ungas rätt till en bostad, kan nya **kreativa idéer** på billiga **okonventionella bostäder** komma fram. Eftersom boendeattraktiviteten i den lilla kommunen bygger till viss del på närhet till natur och/eller gröna stråk, är det viktigt att denna möjlighet inte begränsas genom ett ökat antal förtätningsprojekt. Ett sätt att minimera denna risk är att **uppdatera kommunens Grönplan** och därmed sätta viktiga befintliga friluftsområden och grön- och vattenstrukturer i fokus och eventuellt även utveckla nya.

- Öka antalet demensplatser
- Utveckla nya servicebostäder s k LSS*-boende
- Säkerställa behovet av HVB**-platser

Målet är att öka antalet demensplatser, utveckla nya servicebostäder och säkerställa behovet av HVB-platser under programperioden. Nulägesanalysen pekar på ett ökat vård- och omsorgsbehov från och med 2020 då antalet **äldre äldre**, +80 år ökar. Vaggeryds kommun skiljer sig inte heller i jämförelse med nationella prognoser som även påvisar en ökad efterfrågan på demensboenden framöver. För **personer med funktionsnedsättning** med behov av närhet till stöd och socialt umgänge, behöver kommunen utveckla boendeformen *servicebostad*. Det stora antalet **ensamkommande flyktingbarn** ställer också krav på kommunen att möta efterfrågan på anpassade boenden, s.k. HVB-platser.

Genom att **öka tillgängligheten och tryggheten** i befintligt bestånd och ha fokus på dessa frågor i all nyproduktion, skapar kommunen förutsättningar för mer flexibla bostäder som över tid kan inhysa invånare i olika åldrar och med skilda behov. Den digitala utvecklingen med mycket ny teknik, skapar även nya möjligheter för den enskilde som har särskilt behov av trygghet. Genom att ta till vara på digitaliseringens alla möjligheter, kan kommunen öka vårdkvaliteten, få en mer jämlik vård och en effektivare användning av resurserna – sammantaget alltså **utveckla e-hälsan**. Ny teknik är dock helt beroende av **väl utbyggd digital infrastruktur**, vilket därför behöver vara ett kommunalt fokus vid framförallt nyproduktionen av bostäder.

*LSS är en förkortning av Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade

**HVB är en förkortning av Hem för vård eller boende

VAGGERYDS KOMMUN I REGIONEN

Vaggeryds kommun har med detta program en ambition att utvecklas till en attraktiv och **självklar boendekommun** i Jönköpings län och därmed bidra till regionens fortsatta positiva befolkningsutveckling. Vi vill också se till att stärka vår identitet som en **attraktiv företagskommun** i Gnosjöregionen och locka till oss nya företagsetableringar som skapar nya arbetstillfällen.

Genom att Vaggeryds kommun fortsätter vara en viktig del av länets arbetsmarknadsregion och erbjuda ett gott företagsklimat med hög andel av flexibilitet och kundservice samt bra förutsättningar för företagen att kompetensförsörja, stärks regionens attraktivitet och konkurrenskraft i samma takt som vår egen.

Koppling nationellt och regionalt

Oavsett kommunen har invånarnas eller företagens bästa för ögonen, är byggandet av fler bostäder den viktigaste frågan att tackla nu och framöver. Utan nya bostäder riskerar tillväxten och utvecklingen av välfärden stanna av i kommunen och på sikt även i regionen och i Sverige som helhet. Det är dock viktigt att misstagen som skedde under Miljöprogrammets tid inte upprepas. Att vi som kommun tar ansvar för och arbetar aktivt för en hållbar samhällsutveckling, styrs inte bara av nationella utvecklings- och miljömål, utan formuleras även regionalt och i kommunens eget boendeutvecklingsprogram.

Kommunens antagna Miljöprogram grundar sig på 14 av 16 **nationella miljömål** och visar tydligt med sina över hundra åtgärder en hög ambitionsnivå i kommunens miljöarbete. Boendeutvecklingsprogrammet tar inte bara fasta på Miljöprogrammet, utan växlar upp ambitionen ytterligare genom att tydligt peka på betydelsen att få in de miljömässiga hållbarhetsperspektiven i tidiga skeden i plan- och exploateringsprocessen. Även **Boverkets vision** för ett hållbart Sverige 2025 finns med i väl valda delar när kommunen formulerar mål och strategier för sitt samhällsbygge.

Näringsliv och attraktivitet är två viktiga områden i Jönköpings läns **regionala utvecklingsstrategi** (RUS). Genom att vi i Vaggeryds kommun inte bara adresserar bostadsförsörjningsfrågan i vårt program, utan fokuserar till stor del även på de strategiskt viktiga komponenterna som bygger en platsattraktivitet, anser vi att stor hänsyn har tagits till den regionala utvecklingsstrategin.

Koppling Jönköping-Värnamo

Kommunens koppling till **Jönköping som regioncentrum**, men även till Värnamo behöver öka – oavsett vi ser oss som en attraktiv boende- eller företagskommun. Ju närmare man anser oss vara en större stad, ju enklare är det att argumentera fördelarna med att leva, bo och verka i Vaggeryds kommun. Med de allt mer urbana ideal som både företagen och människorna har idag, behöver kommunen argumentera närheten till den större stadens utbud av t ex kompetensutveckling och arbetskraft, när man pratar med företagen – och shopping, nöjen och kultur, när man pratar med invånarna i olika åldrar.

En **utvecklad kollektivtrafik** är grundförutsättningen för att öka kopplingen till Jönköping-Värnamo. Genom att underlätta arbets- och nöjespendlingen mellan kommunens viktigaste länsvisa knutpunkter, stärks vår position som attraktiv boendekommun framförallt. Att kommunens företag även kan argumentera en kollektivtrafiknära arbetsplats, är inte heller till nackdel för deras konkurrenskraft.

Mål och strategier

- Halvtimmestrafik dagtid mån-fre till och från Jönköping-Värnamo
- Ökad turtäthet till och från Jönköping på kvällar och helger

Målet är halvtimmestrafik Jönköping-Värnamo under arbetsveckan och en ökad turtäthet kvällar och helger till och från Jönköping, i första hand. Det måste bli lättare att arbetspendla kollektivt dagtid och att åka kollektivt till och från Jönköping på kvällar och helger – inte minst för ungdomarnas skull. Även Jönköping vill se en utveckling av kollektivtrafiken i länet och argumenterar i sitt senaste bostadsförsörjningsprogram att en välutvecklad kollektivtrafik är en förutsättning för en fungerande arbets- och bostadsmarknad. Samtrafikens senaste rapport *Pendlingsbara Sverige - 2015*, som Nulägesanalysen redogör för mer i detalj, påvisar också länets dåligt utbyggda kollektivtrafik, jämfört 12 andra lika stora regioner i Sverige.

Strategin för att nå målet med en utvecklad kollektivtrafik är att effektivare och på bredare front **marknadsföra de kollektiva alternativen** som står till buds – inte minst mot kommunens ungdomar som idag erhåller en anseelig rabatt på månadskorten, men också mot kommunens drygt 1 000 anställda. Med en ökad efterfrågan kan argumenten mot Regionen och Jönköpings länstrafik, JLT stärkas och det politiska lobbyarbetet drivas på.

Med tanke på den akuta bostadsbrist som råder i Jönköping – inte minst bland sällan bilburna unga människor och studenter, måste även boendalternativ utanför regioncentrumet göras attraktivt genom att underlätta det kollektiva åkandet. En minskad restid är också en effektiv attraktivitetshöjare när det kommer till kollektivåkandet. Kommunen kommer därför fortsätta att vara drivande i arbetet med **elektrifieringen av Y:et** mellan Värnamo-Jönköping och Värnamo-Nässjö.

Koppling skola-näringsliv

Idag är en bra och väl fungerande förskola och skola inte en självklarhet längre. De som planerar att flytta, oavsett det gäller inom kommunen eller från en kommun till en annan, undersöker sina barns förutsättningar att få en bra skolgång noggrant innan man fattar sitt definitiva beslut. I och med detta ökade **fokus på skolan** kan vi se att Vaggeryds kommun har idag flera **unika byggstenar på plats**, som tillsammans kan utgöra viktiga pusselbitar för att öka kommunens boendattraktivitet.

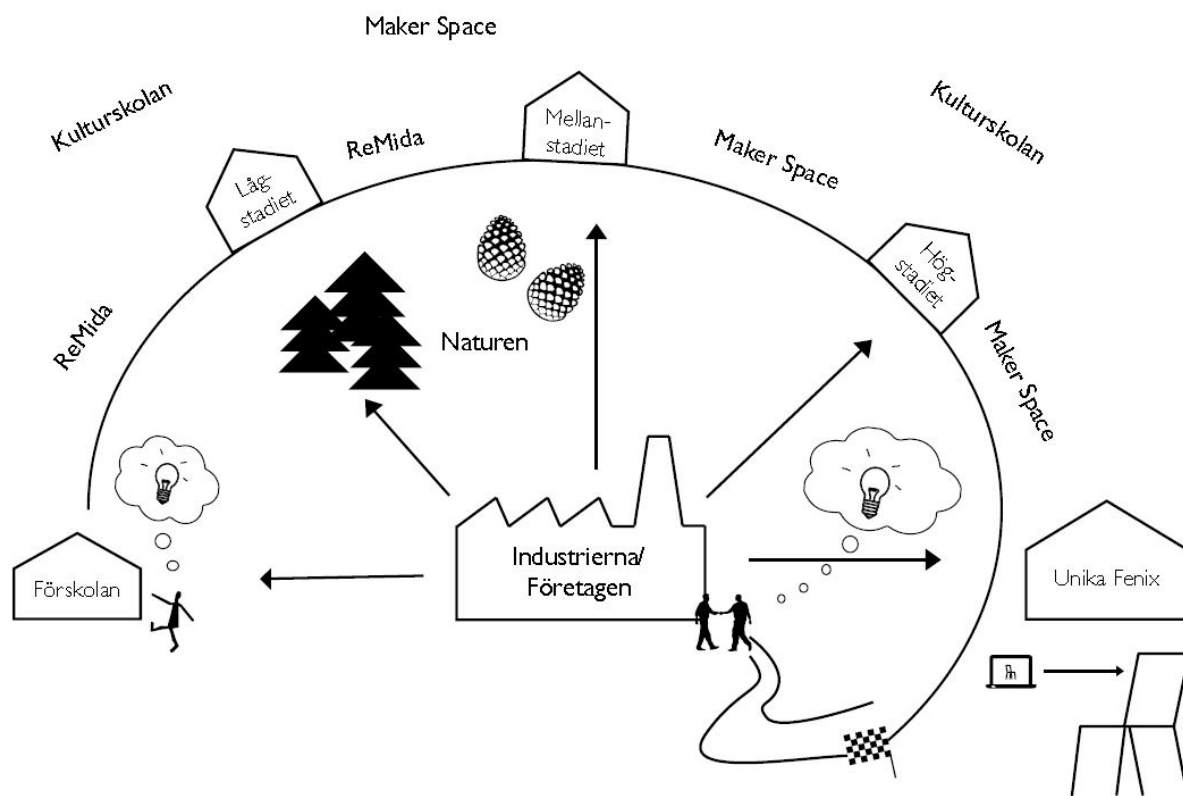
Mål och strategier

- Utveckla en unikt attraktiv utbildningsmiljö för alla åldrar
- Undersöka möjligheten att utveckla ett fjärde gymnasieår

Målet är att utveckla en unikt attraktiv utbildningsmiljö samt att undersöka möjligheten att utveckla ett fjärde yrkesförberedande gymnasieår. Med hjälp av redan befintliga **ReMida**, **Maker Space** och **Fenix** och en hög grad av **kreativitet och entreprenörskap**, kan en unikt attraktiv skolmiljö för alla åldrar utvecklas i kommunen. Något som inte bara skulle vara till gagn för samtliga elever och därmed öka kommunens boendattraktivitet – utan som också skulle bidra till att öka kommunens attraktivitet som arbetsgivare och därmed möjlighet att locka hit pedagogisk spetskompetens.

En förutsättning för detta är att **samarbetet** mellan berörda kommunala förvaltningar ökar och att budgetstuprören minskar. En annan är att skolan och näringslivet ökar sin **samverkan** i syfte att få **samsyn** vad som krävs för att vända den negativa trenden med vikande elevunderlag på gymnasie-skolans olika teknikprogram. En samverkan som i första hand inte ska syfta till att serva företagen

med arbetskraft. Den ska istället drivas av en vilja att **förändra attityder** – att öka statusen på och intresset för teknik generellt och teknik- och produktutveckling specifikt. Genom att väva in samma grad av **nytänkande och fingertoppskänsla mot omvärlden** som krävs av företagen för att överleva – ska en unik utbildningsprodukt utvecklas som förhoppningsvis inte bara lockar barn och unga redan boendes i Vaggeryds kommun till Fenix kultur- och kunskapscentrum.

**VAGGERYDS
KOMMUN**

PLATS FÖR ATT GÖRA SKILLNAD